

LIBELLEN IN DE OVERASSELTSE- EN HATERTSE VENNEN: EEN LANDSCHAPS-
ECOLOGISCHE ANALYSE

Peters, H.P.J., P.M.J. Clerx & L.G.J. Huijs (1985), 98 pp. (incl. bijlagen).

Dit verslag is een weergave van een in 1985 uitgevoerd inventarisatieonderzoek in het natuurreservaat de Overasseltse- en Hatertse Vennen, een rivierduinen-landschap met een groot aantal vennen. Peters, Clerx & Huijs namen 36 soorten waar, waaronder Ischnura pumilio, Coenagrion lunulatum, Erythronma viridulum, Ceriagrion tenellum, Sympetrum pedemontanum en Leucorrhinia pectoralis.

De gevolgde methode is dezelfde als beschreven in Huijs & Peters (1983) (Contactblad No.). Het gebied wordt ingedeeld in gridcellen (inventarisatiehokken) van 50 x 50 meter. In ieder onderscheiden landschapstype worden een aantal gridcellen

systematisch onderzocht; de dichtheid afhankelijk van de te verwachten libellenrijkdom. Met behulp van de computer worden groepen gevormd van gridcellen, die qua libellensamenstelling sterk op elkaar lijken. Dit worden "libellentypen" genoemd.

Een groot aantal libellentypen blijkt sterke overeenkomsten in landschapskenmerken te vertonen; waarschijnlijk spelen factoren op kleinere schaal een belangrijke rol bij de plaatselijke verschillen in libellenfauna.

Een andere conclusie is dat het mogelijk is om libellentypen te onderscheiden, in tegenstelling tot Beukeboom (1985). Mijns inziens bestaat hier verwarring over de begrippen libellengemeenschap en libellentype. Beukeboom (1985) (Contactblad No. 10) toont aan dat iedere soort in het door hem onderzochte hoogveengebied een specifiek verspreidingspatroon heeft. Het blijkt niet mogelijk om de libellenfauna in te delen in groepen van soorten met overeenkomstige verspreiding (libellengemeenschappen). Dit hoeft niet te betekenen dat er geen landschapstypen met een karakteristieke libellensamenstelling (libellentypen) kunnen worden onderscheiden. Het zou in dit verband interessant geweest zijn als Peters, Clerx & Huijs een clustering van de libellensoorten hadden uitgevoerd op basis van een combinatie van presentie en abundantie.

In een volgend gedeelte worden de vennen en hun libellenfauna apart beschreven. Er kan een tweedeling worden gemaakt in oligotrofe, zure vennen en eutrofe, minder zure vennen; deze tweedeling wordt weerspiegeld in de libellenfauna. Het eerstgenoemde type is het rijkst aan libellen.

Voorts blijkt het enigzins mogelijk om de huidige fauna te vergelijken met gegevens van de zestiger jaren. Een zevental soorten werd niet meer aangetroffen, een vijftal soorten bleek nieuw aanwezig te zijn.

Tot slot wordt de relatie tussen zuurgraad en libellenfauna besproken. Soortenrijkdom en dichtheid lijken toe te nemen bij toename van de zuurgraad.

Dit is opnieuw een waardevol inventarisatieverslag ten bate van het natuurbehoud. De faunistische resultaten geven aan dat het gebied van grote odonatologische waarde is. Daarnaast levert het

een nuttige bijdrage aan de discussie over doeltreffende inventarisatiemethoden van insecten in het algemeen en libellen in het bijzonder.

Het verslag is te bestellen door overmaken van fl. 9,75 op gironummer 3458446 t.n.v. Leon Huijs, te Nijmegen, onder vermelding van "libellenverslag".

Leo Beukeboom, Helperwestsingel 31-22, 9721 BB Groningen